Het gebruik van het placebo-effect in de Vlaamse huisartsenpraktijk

Haio: VAN CAMPENHOUT Katrien , KUL
Promotor: DEVROEY Dirk , V.U.B.
Praktijkopleider: WAUTERS Hans

Context: Achtergrond: Weinig is geweten over het gebruik van placebo en het placebo-effect in de Vlaamse huisartsenpraktijk.

Onderzoeksvraag: Het doel van mijn masterproef is een zicht krijgen op het gebruik van placebo en placebo-effect in de Belgische huisartsenpraktijk. Maken Belgische huisartsen gebruik van placebo-effect? Welke artsen wel en welke niet (profiel van de huisarts die gebruik maakt van placebo-effect)? Welke overtuigingen zijn er? Welke middelen gebruiken ze hiervoor? Wat zijn de redenen om placebo?s voor te schrijven? Wat zijn de ethische hangijzers hieromtrent? Naast een literatuurstudie inzake dit onderwerp, bestaat het onderzoek uit een kwantitatieve retrospectieve studie met behulp van een vragenlijst.

Methode: Een vragenlijst van 18 vragen met betrekking tot gebruik en overtuigingen, gegeven informatie, maar ook ethische bedenkingen bij placebo werd verspreid onder huisartsen in heel Vlaanderen. In een verkennende statistische analyse worden associaties gezocht tussen enerzijds de demografische eigenschappen van de artsen en anderzijds het gebruik van placebo.

Resultaten: 63% van de respondenten gebruikte ooit al bewust placebo. Er worden voornamelijk vitamines en kruidensupplementen als placebo voorgeschreven in Vlaanderen. In 18% van de gevallen gaat het om zuivere placebopillen. Mannen schrijven meer placebo?s dan vrouwen. 10% geeft aan al antibiotica als placebo voor niet-bacteri?le diagnoses te hebben gegeven. De meerderheid van de huisartsen die placebo?s geven, zeggen dat het een middel is dat zal helpen en niet schadelijk is. Minder dan 2% zegt eerlijk en expliciet dat het om placebo gaat. Een onterechte vraag naar medicatie en aspecifieke klachten komen als belangrijkste reden naar voor om placebo voor te schrijven. 65% van de respondenten zou placebo verkiezen boven geen behandeling maar 5% vindt dan weer dat placebopillen categoriek verboden zouden moeten zijn. Op 3% na zijn alle deelnemende artsen overtuigd van een contexteffect en voornamelijk (93%) grondig luisteren naar het verhaal van de patiënt wordt verondersteld het placebo-effect onafhankelijk te stimuleren.

Conclusie: Placebo is een wijdverspreid gebruik in de Vlaamse huisartsenpraktijk, al is er slechts een kleine minderheid die dit op regelmatige basis voorschrijft. Er worden vooral onzuivere placebo?s voorgeschreven. Men gelooft in de werking van placebo en vooral ethische belemmeringen lijken de bevraagde artsen tegen te houden om zuivere placebo?s te gebruiken.